

Nejdek

Kraj: Karlovarský

Správní obvod: Karlovy Vary

Nadmořská výška: 568 m n. m.

Počet obyvatel: 7 292

Adresa URL: www.nejdek.cz

Okres: Karlovy Vary

GPS souřadnice: 50.322418N, 12.729356E

První pís. zmínka: 1340 (684 let)

PSČ: 362 21

Památky a zajímavosti Nejdek

Základ architektonické tvářnosti Nejdku byl dán již v 16. století, stavebně byl dále rozvíjen v období baroka a především na sklonku 19. století, v období hospodářského rozkvětu města. Ze stavebních slohů jsou pro Nejdek významné baroko a klasicismus. Na náměstí jsou četné domy s historizujícími nebo secesními fasádami, vybudované v letech 1881 až 1914.

Nejdek je městem s největším počtem zachovalých slunečních hodin v Karlovarském kraji. Je jich zde pět. Mezi nejvýznamnější nejdeckou historickou památku patří hradní románsko-gotická věž, jež je zbytkem původního hradu postaveného v období kolem roku 1250 Konrádem Plikem. Věž byla až do roku 1790 obydlena, nyní slouží jako zvonice a je v ní umístěn vzácný renesanční zvon pražského zvonáře Brikcího z Cymperka.

Další památkou je Nejdecká křížová cesta v přilehlém lese Křížového vrchu, která byla vybudována 1851 - 1858 a neměla a dosud nemá široko daleko sobě rovné pro svou délku a nádhernou polohu přímo nad centrem města.

V Nejdku se dále nachází zámek, barokní kostel sv. Martina, evangelický kostel nad Bernovským rybníkem či budova muzea v domě čp. 238.

Hrad Nejdek

Na pravém břehu říčky Rolavy při severním konci města Nejdku se tyčí žulová skála s vysokou čtverhrannou věží z neomítnutého zdiva, která je jediným zbytkem nevelkého středověkého hradu založeného někdy začátkem 14. století (či už v druhé polovině století předcházejícího) patrně na ochranu zemské stezky vedoucí z Chodova podél Rolavy do Saska. Skalnatý, na tři strany téměř kolmý ostroh vybíhající sem z blízkého návrší byl přístupný pouze po úzké šíji od jihu, kterou přetínaly dva příkopy, dnes už zanesené. Věž, v níž byl i vchod do hradu, pochází zřejmě ze 14. století, i když byla mnohokrát upravována. V jejích stěnách je několik střílen a úzkých okének, z nichž jedno na severní straně v prvním patře má pozdně gotické sedlové ostění. Věž byla původně vyšší a v 18. století měla ochoz s lucernou. Začátkem 19. století byla snížena, opatřena jehlancovitou střechou a upravena na zvonici, z níž se zachovala proražená okna těsně pod střechou sloužící k zavěšení zvonů.

Zakladatelem hradu byl asi Konrád Plik z Plikenštejna, jehož syn Petr přijal r. 1340 hrad Nejdek v léno od krále Jana Lucemburského spolu s dvěma blízkými vesnicemi. Tato zpráva je zároveň první zmínkou o existenci hradu. Plikové vlastnili Nejdek do konce 14. století. Po nich se tu vystřídalo několik držitelů (Bušek z Prohoře, Frenclové), až r. 1410 získal hrad i městečko v podhradí s cínovými doly

chebský purkrabí Hanuš Forter. Ten prodal r. 1413 Nejdek loketskému purkrabímu Jankovi Maleříkovi. Od něho koupili hrad r. 1419 bratři Mikuláš a Hanuš Frasové a Jindřich Kopp z Tannberka. Potomci Frasů odtud odešli po r. 1430 a r. 1440 prodali Nejdek i Koppové. V r. 1446 koupil hrad od Hanuše Henigara ze Seeberka Matyáš Šlik. Podle ujednání s králem Jiřím Poděbradským byl Nejdek připojen k loketskému zástavnímu zboží, ale ve skutečnosti zůstal šlikovským majetkem až do začátku 17. století. Při dělení Matyášových držav připadl r. 1489 jeho synu Mikulášovi, který získal falknovský díl (dnes Sokolov). Po jeho smrti v r. 1522 vlastnil Nejdek nejstarší syn Albin, který jej r. 1530 prodal svému bratranci Jeronýmovi Šlikovi. R. 1548 získal Nejdek Jeronýmův bratr Lorenc Šlik. Jeho potomci drželi nejdecké panství i s prosperujícími rudnými doly až do r. 1602, kdy je Lorencův vnuk Štěpán Šlik prodal Bedřichovi Colonnovi z Felsu, bratrovi stavovského politika Linharta. Již tehdy nebyl starý hrad obýván, v souvislosti s výstavbou nového panského sídla ve městě přestal být udržován a postupně se měnil ve zříceninu.

Rozhledna Pajndl na Tisovském vrchu

Zalesněný Tisovský vrch (též Pajndl podle německého Peindenberg - výraz pochází z německého označení pro oplocenou louku „peint“) se se svými 977 metry nadmořské výšky vypíná nad krušnohorskou obcí Nejdek. Na jeho vrcholu nalezneme masivní kamennou rozhlednu vystavěnou v letech 1895 až 1897 Krušnohorským spolkem z Nejdu (Neudeker Erzgebirgsverein). Záměry spolku byly inspirovány velkými úspěchy rozhleden na Klínovci a Plešivci. Stavitel Schöberle umístil věž na vrchol desetimetrového žulového skaliska a žulové kvádry použil i pro vyzdění rozhledny. Stavba byla zahájena v červenci 1895, veřejnosti předána při oslavách dne 1. září 1897. Náklady se pohybovaly okolo 4.000 zlatých. Půdorys stavby tvoří čtverec o straně 5 metrů. Zdi věže dosahují síly 1,3 metru. Výška rozhledny od prahu vchodu až po vyhlídkový ochoz obehnaný litinovým zábradlím činí 18 metrů. S proskleným přístřeškem a bleskosvodem celá stavba měří 24 metrů. Na vyhlídkovou plošinu vede 114 žulových schodů.

Velký zájem turistů vyústil do realizace projektu chaty v roce 1908 (její otevření se konalo 7. června). Během druhé světové války však chata zanikla (později ji nahradil přístřešek s poskytovaným občerstvením) a rozhledna, o níž se léta nikdo nestaral, rychle chátrala. Její záchranu v letech 1986-87 provedl MěNV Nejdek. Rozhledna byla tehdy zpevněna obvodovými ocelovými pásy. V roce 1997 byla věž opět opravena a oslavila 100. narozeniny. O rok později byl vybudován při veži jednoduchý přístavek. Další opravy rozhledny a úpravy okolí probíhaly ještě v roce 2000. Od roku 1993 je rozhledna prohlášena za kulturní památku.

